

Oponentský posudek na bakalářskou práci Ramana Hasymau

Raman Hasymau zpracoval ve své bakalářské písemné práci téma „Písňová tvorba Sergeje Rachmaninova“.

Práce si klade za cíl zmapovat písňovou tvorbu S. Rachmaninova, v druhé části se pak zaměřuje na rozbor posledního cyklu Romancí op. 38.

Celá práce je rozčleněna na úvod, dvě kapitoly (z nichž každá obsahuje čtyři podkapitoly) a závěr.

V úvodu diplomant uvádí, že jej ke zpracování tohoto tématu vedl osobní zájem prozkoumat a pochopit komorní vokální hudbu významného ruského skladatele. Těžiště celé práce je v rozboru písňového cyklu op. 38, jenž je vrcholem Rachmaninovy komorní tvorby.

V první kapitole se diplomant rozepisuje o historii vzniku romance na základě historických souvislostí, zmiňuje důležitý vliv Mocné hrstky a mapuje vývoj dramatické linie tohoto písňového žánru od lyriky, přes melodramatičnost, hlubokou dramatičnost až k tragičnosti. Uvádí, že romance byla od útlého věku oblíbeným žánrem S. Rachmaninova, vycházel nejprve z tvorby Čajkovského a Griega, postupně si vytvořil vlastní svěbytný kompoziční styl, v němž se organicky prolíná široká a expresivní vokální melodie s virtuózním klavírním partem. Celá tato stať je psána velmi logicky, příjemně a čtivě. Nicméně na str. 11 jsem zaznamenal faktickou chybu, kdy je uvedeno, že „Romance op. 8 vznikly na podzim roku 1983“!!! V té době byl ale již autor mrtev!

Další podkapitola se zabývá stručným životopisem S. Rachmaninova a výčtem jeho tvorby. Vše je psáno srozumitelně a zajímavě. Jen nerozumím větě „Za své trvalé bydliště si zvolil USA, kde podnikl rozsáhlá turné po Americe a Evropě...“! Zajímavá je myšlenka, že Rachmaninov je definován slovy „nejruský skladatel“, jenž syntetizuje a sjednocuje tvůrčí principy moskevské a petrohradské kompoziční školy.

Dále je v práci zmapován vývoj uměleckého stylu skladatele, diplomant se rozepisuje o období raném, zralém i pozdním, zahraničním, popisuje kde bral autor dramatické předlohy a témata. Uvádí též, že hlavním dramatickým aspektem celé Rachmaninovy tvorby je patetičnost a truchlivost. Rozepisuje se o pověstném harmonickém bohatství skladatele, z něhož je cítit „napětí a nestabilita“. Nerozumím však některým uvedeným harmonickým příkladům. Předně, pokud jsou uvedeny notové příklady bez klíčů, neznamená to vůbec nic, jsou to pouze bezejmenné kuličky mezi pěti linkami. Uvažujeme-li v klasickém členění G-klíč nahoře, F-klíč dole, potom je v příkladu č.1 jmenován „malý septakord se zmenšenou kvintou“. Takový termín však klasická harmonie nezná! První akord v ukázce je zmenšeně zmenšený terckvartakord Gis a druhý zmenšeně malý septakord G, kde je ovšem kvinta v enharmonické záměně. Stejně tak nerozumím větě: „...dynamika začíná ostře znějící zmenšenou kvintou, která pak přechází v klesavou čistou kvintu“, i další informaci, že „Harmonii zostřuje tonický basso continuo s jasnou vypjatou dominantou“. Basso continuo je tzv. číslovaný nebo generální bas, jenž určuje způsob vytváření harmonické struktury. Pokud se rytmický nebo melodický útvar opakuje, nazývá se „ostinato“! Dále v ukázce č. 5 je uvedeno, že „... namísto očekávaného Dur zní moll“. Nicméně z notového příkladu vyplývá, že na konci je skutečně použit tonický durový akord, přičemž na první dobu zní průchodný tón a durová tercie přijde až na dobu druhou! Pokud se diplomant pouští do harmonických rozborů, měl by mít svá tvrzení podpořené lepšími znalostmi klasické harmonie!

Kapitola druhá je uvedena popisem vzniku a vývoje romance jako hudebního žánru, dále pak mapuje historii a důvody, které předcházely zrodu vrcholného cyklu Romancí Opus 38

a samotný rozbor tohoto díla. Obsah těchto statí je velmi zajímavý, popis a uvedení jednotlivých konkrétních děl jsou vskutku vyčerpávající a zpracovaná s pečlivostí. Ale formálně, stylisticky a pravopisně se zde objevují chyby. Dá se to však omluvit jinou, než českou národností pisatele. Pouze opakující se chybné tvary bych rád uvedl na pravou míru. Ústřední slovo celé práce „Romance“ je samozřejmě používáno hojně. V češtině máme pouze tento výraz, popř. archaický výraz „romans“, který se však téměř nepoužívá. Tudíž správné tvary jsou tyto: romance, romanci, romancí, romancím, romancích, romancemi. Ne „romancey, romancíech, romanciů, romancíchech, atd...“

V dalších kapitolách je rozebírán melodický a harmonický jazyk romancí. Vše je psáno velmi pečlivě a zaujatě, s mnoha faktografickými zajímavostmi (např. popis mikrotematismu). Nerozumím však, co je myšleno větou: „Rachmaninovův harmonický jazyk se vyznačuje zhoršením, napětím, akcentovanými posuny a poměry“. Stejně tak jsem nepochopil, co je myšleno pojmem „Rachmaninovská harmonie“?

V závěru uvádí diplomant, že Rachmaninovova písňová tvorba patří k vrcholům komorní lyriky konce 19. a začátku 20. století, syntetizuje význam jeho tvorby, jež se ideově dotýká až rysů impresionismu. Výčet skladatelových romancí je vskutku téměř úplný a vyčerpávající. Svědčí to o diplomantově vřelém a osobním vztahu k této literatuře.

Diplomová práce je velmi kvalitní, především obsahově a fakticky. Některé pravopisné a stylistické chyby se dají omluvit, ne však již chyby, týkající se hudební teorie a základního názvosloví. Uvítal bych též z pozice pěvce alespoň bazální uvedení slavných interpretů tohoto významného vokálního žánru v minulosti i dnes.

Navrhuji hodnocení „**B**“ a doporučuji k obhajobě.

MgA. Martin Bárta

V Praze dne 27.5.2022